

ולדעת בית הלל, גוזלי בריכה ראשונה דינם כגוזלי שאר בריכות, וכדי שיוכל לקחתם ביום טוב מהשובך, לשוחטם ולאוכלם, די באמירתו מערב יום טוב, "זה וזה אני נוטל" אבל לדעת בית שמאי, גוזלי בריכה ראשונה, מאחר שאין רגילים לקחתם מהשובך [כפי שנתבאר לעיל], גזרו חכמים, שלא לקחתם ביום טוב על סמך אמירה לבד מערב יום טוב "זה וזה אני נוטל", כי חששו, שמא למחר ביום טוב, לאחר שכבר יטלם בידי, יחוס עליהם, ויחזור בו, ויחזירם לשובך, ונמצא מטלטלם שלא לצורך, ורק כשינענע אותם בידי מערב יום טוב, ואינו חס עליהם, שוב אין לחוש שיחוס עליהם ביום טוב, ויוכל לקחתם.

טומאה של פתח יציאת המת

בית שיש בו מת, לא רק מה שבתוכו טמא [מחמת טומאת אוהל], אלא אף מה שנמצא חוצה לו תחת משקוף הפתח, ואפילו הדלת סגורה ונעולה, כי חכמים גזרו^א טומאה על פתח שדרכו עתיד המת לצאת מהבית, אף קודם שיצא בו המת.

וכשיש לבית פתחים הרבה, וכולם פתוחים או כולם סתומים, מאחר שאין אנו יודעים דרך איזה פתח יצא המת, כולם טמאים, [כלומר הכלים הנתונים תחת כל הפתחים הללו נטמאים].

אכן אם נפתח אחד מהפתחים לאחר מיתת המת, או לא נפתח אחד מהפתחים, אבל גמר בדעתו לפתוח אחד מהם ולהוציאו בו, [ובכלל זה, אם גמר בדעתו להוציא את המת בחלון שיש בו ארבעה על ארבעה שהוא חלון שיש בו שיעור הראוי לכך], ודאי באותו פתח יצא המת, ומעתה רק הפתח הזה טמא, ושאר פתחים טהורים.

ולדברי רבא, כך נחלקו בית שמאי ובית הלל בדיון זה:

לדעת בית שמאי – כל שאר הפתחים טהורים רק מכאן ולהבא, ולא למפרע, כי אין ברירה, לומר, נתברר עתה שמתחילה כך היתה כוונתו, להוציא את המת בפתח זה, אלא עד עתה היו כל הפתחים ראויים לכך, וכולם היו טמאים, וכל הכלים שהיו מונחים שם עד עכשיו נטמאו, ורק מכאן ולהבא הפתחים טהורים, וכלים שיונחו שם מעכשיו לא יטמאו.

^א כן פירש כאן רש"י. ובדף ל"ח פירש שהוא הלכה למשה מסיני. וכן פירש במסכת עירובין דף ס"ח.